

# Toelichting (samen)werking lokaal sociaal beleid: Peter Cousaert

Peter Cousaert is diensthoofd Samenleven en Beleven bij VVSG.

Het decreet lokaal sociaal beleid is ontstaan onder minister Mieke Vogels en gebouwd op een aantal fundamentele principes die de basis vormen voor hoe gemeenten hun sociaal beleid dienen vorm te geven.

1. **Integrale aanpak:** Een werkwijze waarbij verschillende beleidsdomeinen samenwerken (vb. cultuur, ruimtelijke ordening, arbeid ...) Het decreet probeert kokers te doorbreken. Het gaat niet om eenzijdige oplossingen vanuit 1 perspectief, maar om totaalbenadering.
2. **Recht op een menswaardige leven** is een fundamenteel recht. De lokale besturen hebben een verantwoordelijkheid om rechten voor hun inwoners te waarborgen. Vb. recht op arbeid, behoorlijke huisvesting, ...
3. **Netwerksamenwerking:** geen enkele organisatie kan sociale uitdagingen alleen aanpakken. Het LSB stimuleert actieve samenwerking tussen gemeenten, OCMW's, welzijn, ... ook over de grenzen van gemeenten heen (vb. Welzijnsband, Zorgraad, ...). Het zet ook in op de regierol/sturende rol van het lokaal bestuur. werken samen in netwerken (tussen lokale besturen en partners vb. zorgraden).

De praktische uitwerking van deze principes gebeurt op 5 terreinen

- o Binnen een **meerjarenplan**: er worden geen aparte plannen meer geschreven, maar wel een geïntegreerd meerjarenplan waarbij verbindingen worden gelegd tussen verschillende thema's en beleidsdomeinen.
- o **Toegankelijkheid verhogen en onderbescherming tegengaan**: Onderbescherming treedt op wanneer burgers die recht hebben op bepaalde sociale voorzieningen/uitkeringen deze niet ontvangen omdat ze niet op de hoogte zijn of omdat er te complexe toegangsprocedures zijn. Er werden een aantal Sociale Huizen opgericht. Deze fungeren vaak als een centraal herkenbaar aanspreekpunt waar burgers terecht kunnen. Het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) werd uitgebouwd die 3 kernpartners samenbrengt (OCMW, CAW en ziekenfondsen). Het is geen apart huis waar je kunt binnenstappen, maar eerder een samenwerkingsverband met een onthaalconcept/idee. Doel is dat zij samen rechtenverkenning, vraagverheldering, ... verzorgden. We merken in de praktijk dat kernpartners heel sterk op zichzelf werken en in het verleden niet echt de connectie met andere partners maakten (vb. verenigingen waar armen het woord nemen), wat een gemiste kans is.
- o **Afgebouwde dienstverlening**: Burgers die geen toegang krijgen tot diensten van vb. mutualiteiten, banken, mobiliteit, wenden zich tot het lokale bestuur. Dit leidt tot een toenemende druk. Die verminderde toegankelijkheid kan belangrijke gevolgen hebben. Er is een wetenschappelijk verband aangetoond tussen afgebouwde dienstverlening en afbrokkelende democratie. Burgers voelen zich in de steek gelaten en missen het gezicht van de overheid. Dit creëert bovendien een kloof dat soms wordt opgevuld door niet-democratische partijen. Er is meer personeelsinzet nodig van lokale besturen om te blijven investeren in toegankelijke dienstverlening

Opmerking van een lid: “Lokale besturen worden geconfronteerd met heel wat regeltjes. De wirwar aan besturen en structuren maakt het voor heel wat OCMW’s zeer moeilijk, waardoor ze minder kunnen bezig zijn met hun burgers.”

- **Vermaatschappelijking van zorg:** Dit is de verschuiving van zorg vanuit professionele diensten naar de samenleving (vb. mantelzorgers, vrijwilligers, ...) lokale besturen nemen initiatieven om mensen te ondersteunen.
- **Opdrachten van de OCMW’s:** dit bestaat uit
  1. wettelijk opgelegde taken (vb. leefloon, hulpverlening, dringende medische hulp)
  2. wettelijk verankerde taken (vb. woonzorgcentrum uitbaten, budgetbegeleiding, ...)
  3. lokaal gekozen dienstverlening vb. sociaal restaurant, klusjesdienst,...)

Vroeger bestond het lokaal bestuur uit de gemeente en het OCMW. Dat is nu samengesmolten

- **Regie van lokale hulp- en dienstverlening:** afstemmen van behoeften via overleg met actoren op terrein. Vlaamse erkende voorzieningen werken mee aan de uitvoering van het LSB. Cfr. Zorgraden houden rekening met meerjarenplannen van lokale besturen.

Organisatienetwerken en Zorgraden: Organisatienetwerken (vb. zorgraad) verbinden en delen informatie, middelen, activiteiten en competenties van organisaties om samen een resultaat te bewerkstelligen die geen van de organisaties afzonderlijk tot stand kan brengen. Cfr. voorbeeld uit Nederland waarbij heel veel zorg- en hulpverleners zijn bij 1 persoon, maar elk naast elkaar werken. Patrick Kenis bracht wel aan dat het belangrijk is dat de eigenheid en autonomie van elke organisatie behouden dient te blijven. We zien een aantal reducties. Bijvoorbeeld: wicked problems (schijnbaar eenvoudige problemen, die in wezen heel wat complexer zijn dus geen eenvoudige oplossing kennen. Vb. minder sportende meisjes vanaf 12 jaar. Samenwerking met verschillende partners is dus ontzettend belangrijk

Zorgraden hebben verschillen opdrachten die raakvlakken hebben met het lokaal sociaal beleid. O.a. zorg en ondersteuningsaanbod afstemmen op de noden in de regio, LSB ondersteunen (uitwisselen van data, meerjarenplan van zorgraad afstemmen, uitvoeren van Vlaamse beleidsdoelstellingen, ...)

Last but not least staat de gebruiker in het Lokaal sociaal beleid centraal. Dit betekent dat we de behoeften, verwachtingen en ervaringen van burgers die publieke diensten gebruiken dienen te begrijpen. Het gaat niet om wat er wordt aangeboden, maar om hoe dit wordt ervaren door de gebruiker zelf. Vb. shortcuts in Ikea. Contact opnemen en luisteren naar gebruikers is ontzettend belangrijk om ervoor te zorgen dat we oplossingen bieden voor zaken waarmee gebruikers geconfronteerd worden